

28.04.2023

Geliş Tarihi
Submitted

22.06.2023

Kabul Tarihi
AcceptedAraştırma Makalesi
Research article

Serkan AYÇİL (sserkan.aycil@gmail.com , ORCID: 0000-0002-3540-5548)

İstanbul PTT Bölge Başmüdürlüğü, Muhasebe ve Finans Müdürlüğü, İstanbul-Türkiye

<https://doi.org/10.55044/meusbd.1289533>

POSTA HİZMETLERİ PROGRAMININ FONKSİYONELLİĞİ ÜZERİNE NİTEL BİR ARAŞTIRMA

Özet

Bu araştırma, ortaya koyduğu çözüm önerileriyle özerk bir yapıya sahip olan üniversiteler ile Kamu İktisadi Kuruluşu iken şirket olarak yeniden yapılandırılan Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi arasındaki koordinasyonu arttırmayı ve sonraki süreçte açılması planlanan program kararlarında üniversite yönetimlerine ve karar alıcı otoritelere yeni fikirler sunmayı amaçlamaktadır. İki farklı araştırma sorusu üzerinden ilerletilen bu çalışmada genel olarak programın amacı, yerleşkeler, staj süresi, kontenjan bilgisi ve öğretim elemanı sayısı gibi olgular “Posta Hizmetleri Programı’nın Akademik Boyutu” başlığı altında toplanmış iken. istihdam olanakları, insan kaynağı ve posta-kargo dağıtım müdürlüğü sayısı gibi olgular ise “Posta Hizmetleri Programı’nın Kurumsal Boyutu” başlığı altında toplanmıştır. Nitel araştırma yöntemleri içerisinde bir veri toplama aracı olan doküman incelemesi üzerinden ilerletilen bu çalışma, yazılı kaynaklar ile istatistiki verilerin bir arada kullanılmasıyla oluşturulmuştur. Araştırmanın içeriğinde; Posta Hizmetleri Programı’nın bulunduğu yerleşkeler, mesafe bilgileri, zorunlu staj süresi, öğrenci kontenjanları, yerleşen öğrenci sayısı ve öğretim elemanı istatistikleri ile PTT AŞ’nin istihdam verileri, insan kaynağı ve posta-kargo dağıtım müdürlüğü sayısına değinilerek önerilerde bulunulmuştur. Sonuç olarak Posta Hizmetleri Programı’nın açılmış olduğu mevcut yerleşim birimlerinin herhangi birinde posta-kargo dağıtım veya işleme faaliyetini müstakil olarak yürüten bir müdürlüğe rastlanmadığı görülmüştür. Dolayısıyla yeni açılacak program kararlarında posta-kargo dağıtım müdürlüğüne erişim faktörünün göz önünde bulundurulması gerektiği çıkarımında bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Lojistik, Posta Hizmetleri, PTT Çalışanları, İdari Hizmet Sözleşmesi.

A QUALITATIVE RESEARCH ON THE FUNCTIONALITY OF THE POSTAL SERVICES PROGRAM

Abstract

This research aims to increase coordination between universities, which have an autonomous structure, and the Post and Telegraph Organization Joint Stock Company, which was restructured from a Public Economic Institution to a company, and to offer views that will add a different functionality to the Postal Services Program. In this study, which is based on two different research questions, the aim of the program, campuses, internship duration, quota information, and the number of teaching staff are gathered under the title of the academic dimension of the Postal Services Program. Facts such as employment opportunities, human resources, and the number of postal-cargo distribution directorates are grouped under the institutional dimension of the Postal Services Program. This study, which was developed through document analysis, a data collection tool among qualitative research methods, was created by utilizing a combination of written sources and statistical data. In the content of the research, suggestions were made by referring to the campuses where the Postal Services Program is located, distance information, compulsory internship period, student quotas, the number of enrolled students, instructor statistics, employment data of PTT AŞ, and the number of human resources and postal-cargo distribution directorates. As a result, it has been observed that there is no directorate that carries out postal-cargo distribution or processing activities independently in any of the existing settlements where the Postal Services Program is opened. Therefore, it has been concluded that the factor of access to the postal-cargo distribution directorate should be taken into account in making decisions for the new program.

Keywords: Logistics, Postal Services, PTT Employees, Administrative Service Contract.

GİRİŞ

2009-2010 Eğitim-Öğretim Dönemi'nde öğrenci kabulünü gerçekleştiren Posta Hizmetleri Programı ilk defa Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Osmaniye Meslek Yüksekokulu ve Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Refahiye Meslek Yüksekokulu'nda faaliyete başlamıştır. Refahiye Meslek Yüksekokulu ve Osmaniye Meslek Yüksekokulu'nun ardından Ağrı Meslek Yüksekokulu, Yüksekova Meslek Yüksekokulu ve Alaçam Meslek Yüksekokulu'nda açılan programlarla birlikte Posta Hizmetleri Programı giderek yaygın hale gelmiş ve kısa zamanda birçok meslek yüksekokulunda öğrenci kabulüne başlamıştır (PTT Genel Müdürlüğü, 2009, s. 182). Bu süreçte üniversiteler ile iş birliği içerisinde olan PTT Genel Müdürlüğü atölye, laboratuvar ve sınıf içerisinde ihtiyaç duyulacak olan teknik donanımların (barkod okuyucu, barkod yazıcı, lazer yazıcı, bilgisayar vb.) tamamını kendi imkânlarıyla karşılamıştır. Bunun yanı sıra PTT eğitim merkezlerinde görev yapan öğretmenlerden bir kısmı meslek yüksekokullarında, diğerleri ise öğretim görevlilerine mesleki alanda eğitimler vermek üzere ilgili PTT eğitim merkezlerinde görevlendirmiştir (PTT Genel Müdürlüğü, 2012, s. 194-196). Posta Hizmetleri Programı'nın 2023 yılı itibarıyla 23 farklı üniversitede uzaktan öğretim, yüz yüze öğretim ve yüz yüze ikinci öğretim uygulamaları bulunmaktadır. Yaklaşık 14 yıllık süreçte, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Altıntaş Meslek Yüksekokulu (ikinci öğretim) haricinde kapatılan herhangi bir programa da rastlanmamıştır. 2009-2010 Eğitim-Öğretim Dönemi'nden 2021-2022 Eğitim-Öğretim Dönemi'ne kadar geçen sürede, mevcut kontenjanların önemli bir kısmının âtil kaldığını, 2022-2023 Eğitim-Öğretim Dönemi'nde ise önlisans ve lisans programlarını tercihte uygulanan baraj puanlarının kaldırılmasıyla birlikte istenilen doluluk hedefine ulaşıldığını da ayrıca belirtmek gerekmektedir.

Posta Hizmetleri Programı'nın, akademik boyutunu ve kurumsal yönünü ortak bir platformda tartışmaya açan bu çalışmada, konu bütünlüğü iki başlık ekseninde toplanmıştır. Buna göre; Posta Hizmetleri Programı ile alakalı teknik detaylar "Posta Hizmetleri Programı'nın Akademik Boyutu", mezuniyet sonrası ve iş yaşamıyla ilgili detaylar ise "Posta Hizmetleri Programı'nın Kurumsal Boyutu" başlığı altında incelenecektir. Geliştirilen çözüm önerileri sayesinde özerk bir yapıya sahip olan üniversiteler ile Kamu İktisadi Kuruluşu iken şirket olarak yeniden yapılandırılan Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi arasındaki koordinasyonu arttırmayı amaçlayan bu araştırmanın yönetici ve karar verici pozisyonunda bulunanlara yeni fikirler sunacağı düşünülmektedir. Literatür taraması sonucunda, ilgili alan ile alakalı farklı türde çalışmalara ulaşılmış olsa da "Posta Hizmetleri Programı'nın Fonksiyonelliği Üzerine Nitel Bir Araştırma" başlıklı herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır.

1. LİTERATÜR TARAMASI

Olçay ve ark., (2015) 126 üniversite öğrencisinin staj ile ilgili görüşlerini araştırmaya yönelik bir çalışma yapmıştır. Buna göre, emeğinin karşılığını alamayan ve ucuz işgücü olarak görülen öğrencilerin aynı zamanda mobbinge maruz kaldıkları sonucuna varılmıştır.

Konya ve Güngör (2015) yaptıkları çalışmada, meslek yüksekokullarından mezun olan öğrencilerin istihdam durumlarını değerlendirmiştir. Buna göre kalıcı bir iş bulmakta zorlanan önlisans mezunlarının hem staj imkânlarını hem de aldıkları eğitimin kalitesini arttıracak uygulamalara öncelik verilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Bahadır ve ark., (2018) yaptıkları çalışmada, Posta Hizmetleri Programı'na kayıtlı öğrencilerin, derslerde gösterdikleri akademik başarılarla, mesleki programı ne ölçüde yordadığını araştırmıştır. Buna göre bazı mesleki derslerin genel not ortalaması içinde yeterince temsil edilemediği, iki yıl gibi sınırlı bir öğretim sürecinin ilk yılda elde edilen akademik başarıların mesleki programı yeterince yansıtmadığı, dolayısıyla aradaki noksanlığın ancak ikinci yılın sonunda belli oranda azaldığı belirlenmiştir. Araştırma sonucunda mesleki programların gözden geçirilmesi ve derslerin öğretim programları içerisindeki yerleri ile sürelerinin yeniden tayininin tartışılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Özkan ve Alan (2022) meslek yüksekokulunda öğrenim gören ve 3+1 eğitim modeline göre eğitim alan öğrencilerin, işyeri uygulamasından kaynaklı memnuniyet, kariyer hedefleri sorunlarını tespit etmek amacıyla araştırmalar yapmıştır. Buna göre 3+1 eğitim modeli sayesinde öğrencilerin teorik bilgilerini pekiştirerek mezuniyet sonrasında kolaylıkla iş buldukları sonucuna varılmıştır.

Aycil (2022) çalışmasında, PTT AŞ'nin eğitim alanındaki faaliyetlerini tarihsel bir sistematik içerisinde ele almış ve Posta Hizmetleri Programı'nın güncel uygulamaları üzerine analitik bir incelemede bulunmuştur. Posta Hizmetleri Programı'nda oluşan kontenjan açığının, uzaktan öğretim uygulaması ile PTT AŞ'nin yarı bürokratik yapısından kaynaklandığı üzerinde durulmuştur. Bunun yanı sıra Posta Hizmetleri Programı mezunlarının genel olarak büyük şehirlerde çalışmak durumunda kaldıkları konusuna değinilmiştir. Sonuç olarak Türkiye genelindeki nüfus dağılımı ile çalışma potansiyeli birlikte değerlendirildiğinde ilk 10

sırada yer alan büyük şehirlerin herhangi birinde Posta Hizmetleri Programı'nın bulunmadığı çıkarımında bulunulmuştur.

2. POSTA HİZMETLERİ PROGRAMI'NIN FONKSİYONELLİĞİ

Yükseköğretim kurumlarında sağlıklı bir ihtiyaç analizi oluşturulmadan açılan her bir bölüm veya programın, ileriki dönemlerde yaşanması muhtemel birtakım problemlere neden olacağı öngörülmektedir. Genellikle plansız büyüme biçiminde ortaya çıkan bu silsile, bir müddet sonra üniversitenin enerjisini etkileyecek düzeye ulaşabilmektedir. Bu etkilerin ilk yansıması ise barınma sorunu, ulaşımında güçlük, kütüphaneye erişimde zafiyet, devamsızlık ve öğrenci sayısının giderek azalması biçiminde kendini gösterebilmektedir. Örneğin, öğrenci sayısı 10'un altına inen bir programın kapanma olasılığı, neredeyse mevcut olguyu açıklamaya yeterlidir (Ulus, Tuncer ve Sözen, 2015, s. 175).

Posta Hizmetleri Programı'nın fonksiyonelliğini açıklamak ve programın geleceğine yönelik sağlıklı bir çıkarımda bulunmak için öncelikle özgün bir çalışma yöntemi belirlenmiştir. İki farklı araştırma sorusu üzerinden ilerletilen bu çalışmada genel olarak programın amacı, yerleşkeler, staj süresi, kontenjanlar ve öğretim elemanı sayısı gibi olgular "Posta Hizmetleri Programı'nın Akademik Boyutu" başlığı altında incelenmiş iken PTT AŞ'nin istihdam verileri, insan kaynağı ve posta-kargo dağıtım müdürlüğü sayısı gibi olgular ise "Posta Hizmetleri Programı'nın Kurumsal Boyutu" başlığı altında incelenmiştir.

3. POSTA HİZMETLERİ PROGRAMI'NIN AKADEMİK BOYUTU

3.1. Posta Hizmetleri Programı'nın Öncelikli Amacı, Yerleşkeler ve Staj Olanakları

Önlisans programı olarak hizmet vermeye başlayan Posta Hizmetleri Programı, öncelikle PTT AŞ'nin dağıtım alanındaki işgücü gereksinimini karşılamayı amaçlamaktadır. Buna göre:

Mezun öğrenciler; Posta Hizmetleri Bölümü'nde kazandığı teorik ve uygulamalı eğitim ve öğretimin gereği olarak Kamu Personeli Seçme Sınavı'ndan aldığı başarı puanına göre ya PTT'de dağıtıcı unvanıyla görev yapabilir ya da PTT haricindeki kargo firmalarında çalışabilir. Bunların yanı sıra, bölüm mezunu bölümden aldığı eğitim sayesinde kanun ve yönetmelikler çerçevesinde kurye ya da kargo firması kurabilir ve işletebilirler (Devrek MYO, 2022).

Posta Hizmetleri Programı'na yerleşkeler itibarıyla bakıldığında, mevcut 23 meslek yüksekokulundan 4'ünün il merkezlerinde, kalan 19'unun ise ilçelerde bulunduğu görülmektedir. Bu konudaki detaylı verilere, "Bulgular" başlığı altında Tablo 2'de yer verilmiştir.

Staj konusundaki uygulamaların ise üniversite bazında değerlendirildiği ve birbirinden oldukça farklı uygulamalar içerdiği görülmektedir. Buna göre bazı üniversitelerde staj zorunluluğu yok iken bazılarında 20-60 iş günü aralığında değişkenlik gösteren bir uygulamanın bulunduğu, bazılarında ise yaz dönemi şeklinde bir uygulamanın mevcut olduğu bilgisine Tablo 1'de ayrıca yer verilmiştir. Örneğin 2022 yılı itibarıyla toplam 18 meslek yüksekokulu bulunan Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 2019-2020 eğitim öğretim dönemi itibarıyla 5 meslek yüksekokulunun bütün programlarında, 1 meslek yüksekokulunda ise program bazlı 3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli'ne geçtiğini açıklamıştır. Staj uygulamasından çok daha farklı bir işlevselliğe sahip olan 3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli, 4 dönem üzerinden verilen eğitim-öğretimin 3 dönemini örgün, kalan 1 dönemini ise işyerinde tam zamanlı tamamlamayı öngören bir uygulamadır. Yakın zamanda mevcut uygulamanın Posta Hizmetleri Programı için de başlatılacağı bilgisi paylaşılmıştır (Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, 2019, s. 5-7). Posta Hizmetleri Programı'nın bulunduğu meslek yüksekokullarında genel olarak staj uygulamasının zorunlu tutulduğu görülmektedir. Bu konudaki detaylı verilere "Bulgular" başlığı altında Tablo 6'da yer verilmiştir.

3.2. Posta Hizmetleri Programı'nın Kontenjan Bilgileri ve Öğretim Elemanı Sayısı

Posta Hizmetleri Programı'na 2022-2023 Eğitim-Öğretim Dönemi itibarıyla toplam 1.265 kontenjan ayrılmıştır. Yüz yüze öğretim, uzaktan öğretim ve yüz yüze ikinci öğretim uygulaması için ayrılan kontenjan 20-80 arasında değişmektedir. Öğretim elemanı sayısı ise Yükseköğretim Kurulu'nun öngördüğü, bir program için gerekli olan asgari 3 öğretim elemanı şartına kısmen uymaktadır (Resmi Gazete, 2023; Yök Atlas, 2022). Buna rağmen 8 meslek yüksekokulunda öğretim elemanı sayısının eşğin altında olduğu Tablo 4'te yer alan verilerden anlaşılmaktadır.

4. POSTA HİZMETLERİ PROGRAMI'NIN KURUMSAL BOYUTU

4.1. PTT AŞ'nin İstihdam Olanakları, Personel Rejimi ve Çalışan Sayısı

PTT AŞ'nin istihdam politikası, kurumun 23 Mayıs 2013'te anonim şirket olarak yapılandırılmasından önceki ve sonraki süreç olmak üzere iki farklı kategoride değerlendirilmektedir. Buna göre; 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) eki I sayılı cetvele tabi kadrolu çalışanlar ile 399 sayılı KHK eki II sayılı cetvele tabi sözleşmeli çalışanlar, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabi olup 2013'ten önceki süreçte istihdam edilenlerdir.

2013'ten önce istihdam edilen bir diğer çalışan grubu ise 4857 sayılı İş Kanunu'na tabi çalışan daimî işçilerdir. İdari hizmet sözleşmesi hükümlerine tabi olan (gişe büro görevlisi, postacı, avukat, teknik personel vb.) çalışanlar ise 2013'ten sonraki süreçte göreve başlayanlar olup 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'na tabi olarak istihdam edilenlerdir. Bunun yanı sıra özellikle posta-kargo dağıtım müdürlüklerinde istihdam edilen ve bağlı buldukları yüklenici firmalara karşı sorumluluğu bulunan ayırım, sevk ve dağıtım çalışanları ile bağlı iştiraklerde istihdam edilen çalışan grupları da mevcuttur (T.C. Posta Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi, 2021, s. 157-159).

PTT AŞ'nin yayımladığı, 2018/1 personel alım ilanında ilk kez, gişe/büro görevlisi için ayrılan 2.625 kontenjandan 600'ü ile postacı pozisyonu için ayrılan 1.623 kontenjandan 623'ü, şirket bünyesinde fiili olarak çalışan ve yazılı sınavda başarılı olan firma personellerine tahsis edilmiştir (PTT, 2018).

PTT AŞ'nin postacı pozisyonu için yayımladığı işe alım ilanlarında, postacının sahip olması gereken fiziksel yeterliliğe dair birtakım öncelikleri de özel şartlara eklediği görülmektedir. Bu şartlar: "Her türlü iklim ve yolculuk koşullarında posta dağıtım işlerini yaya şekilde yapabilecek derecede sağlıklı, erkeklerde en az 168 cm bayanlarda en az 160 cm boyunda olduğunu, kilo ile boy arasındaki farkın 15'ten fazla olmadığını sağlık kurulu raporu ile belgelemek biçiminde tanımlanmıştır" (PTT, 2018).

2021 yılı itibarıyla PTT AŞ'nin istihdam ettiği işgören sayısı 60.942'yi aşmıştır (Bianet, 2020; T.C. Posta Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi, 2021, s. 157-159). 23 Mayıs 2013'ten sonraki süreçte, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 399 sayılı KHK eki I ve II sayılı cetvele tabi istihdam edilenlerden bir kısmının, idari hizmet sözleşmesi hükümlerini kabul ederek sözleşmeli personel statüsüne geçtiğini de ayrıca belirtmek gerekmektedir.

4.2. PTT AŞ'nin Posta-Kargo Dağıtım ve İşleme Müdürlüğü Sayısı

Posta, banka, kargo ve lojistik işkollarında faaliyette bulunan PTT AŞ, 2018 yılı sonu itibarıyla 5.060 işyeri ile Türkiye'nin farklı birçok noktasında hizmet sunmaya devam etmektedir (T.C. Posta Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi, 2021, s. 80). Posta ve kargo hizmetleri, PTT AŞ'nin faaliyet alanının önemli bir kısmını oluşturmaktadır. Ancak PTT AŞ'nin posta ve kargo işlemleri ile ilgili faaliyetleri sadece posta-kargo dağıtım müdürlükleri bazında değil, il/ilçelerde bulunan PTT müdürlükleri kontrolünde de sürdürülmektedir. Dolayısıyla 2017 yılı itibarıyla 106 olan posta-kargo dağıtım ve işleme müdürlüğü sayısı 2018'de 115'e, 2022'de ise 129'a çıkarılmıştır (PTT, 2022; T.C. Posta Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi, 2021, s. 50).

5. ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

Bu bölümde çalışmanın amacı, araştırma verileri, veri toplama süreci, verilerin analizi ve araştırmanın bulguları ile alakalı bilgilere yer verilmiştir. Yazılı kaynaklar ile istatistiki veriler üzerinden oluşturulan bu çalışma, nitel araştırma yöntemleri içerisinde bir veri toplama aracı olan doküman incelemesi üzerinden ilerletilmiştir. Doküman incelemesi; yazılı kayıtların, belirli bir sistem ekseninde tetkik edilmesini gerektiren bir analiz türü olup olgu ile alakalı bilgiler içeren yazılı kaynakların incelenmesi esasına dayanır (Wach ve Ward, 2013, s. 1).

Araştırmanın ilk evresinde öncelikle yazılı kaynaklar toplanmış, sonrasında konuyu destekleyen istatistiki veriler üzerinden araştırma gerçekleştirilmiştir.

5.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırma ortaya koyduğu çözüm önerileriyle özerk bir yapıya sahip olan üniversiteler ile Kamu İktisadi Kuruluşu iken şirket olarak yeniden yapılandırılan Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi arasındaki koordinasyonu arttırmayı ve sonraki süreçte açılması planlanan program kararlarında üniversite yönetimlerine ve karar alıcı otoritelere yeni fikirler sunmayı amaçlamaktadır.

5.2. Araştırmanın Verileri

Araştırmanın temel verilerini, "Posta Hizmetleri Programı'nın Akademik Boyutu" başlığı altında yer verilen programın amacı, yerleşkeler, staj süresi, kontenjanlar ve öğretim elemanı sayısı ile "Posta Hizmetleri Programı'nın Kurumsal Boyutu" başlığı altında yer alan PTT AŞ'nin istihdam verileri, insan kaynağı ve posta-kargo dağıtım müdürlüğü sayısı oluşturmaktadır.

5.3. Veri Toplama Süreci ve Verilerin Analizi

Çalışmanın esasını doküman incelemesi ve istatistiki veriler oluşturmaktadır. Doküman incelemesi; temsil edilebilirliği ve güvenilirliği denetlenmiş kitap, faaliyet raporları ve işletme bütçesi gibi basılı yayımlar ile elektronik ortamda yayımlanan dergi, broşür, yönetmelik, yönerge ve raporlar üzerinden ilerletilmiştir. İstatistiki veriler ise Posta Hizmetleri Programı'nın temel olgularını, alanyazın boyutuna indirgeyen ve programa farklı bir fonksiyonellik kazandırmayı hedefleyen olgular üzerinden oluşturulmaya çalışılmıştır.

Ayrıca Ulusal Tez Merkezi, Araştırmak, Google Akademik, Asosindex, SOBIAD, EBSCO Host gibi elektronik veri tabanları üzerinden "lojistik, posta hizmetleri, PTT çalışanları, idari hizmet sözleşmesi" anahtar kelimeleri kullanılarak aramalar yapılmıştır.

6. BULGULAR

Bu bölümde araştırmanın temel verilerini oluşturan bilgiler ile tablo detaylarındaki bilgileri kendi içerisinde değerlendiren ve anlamlı sonuçlar çıkararak çalışmanın önemini vurgulayan araştırma bulgularına yer verilmiştir:

- 2022 yılı itibarıyla Posta Hizmetleri Programı'nın bulunduğu yerleşkenin merkeze uzaklığı, zorunlu staj süresi ve yerleşkede bulunan posta-kargo dağıtım müdürlüğü sayısı (Tablo 1)
- 2022 yılı itibarıyla Posta Hizmetleri Programı'na ait öğrenci kontenjanları, yerleşen öğrenci sayısı ve öğretim elemanı istatistikleri (Tablo 2)
- 2021 yılı itibarıyla PTT AŞ'nin insan kaynağı (Tablo 3)
- PTT AŞ'nin 2008-2018 yılları arasındaki işe alım verileri (Tablo 4)
- 2005-2020 yılları arasında PTT AŞ'de firma çalışanı olarak istihdam edilenlerin sayısı (Tablo 5)
- 2022 yılı itibarıyla il bazında posta-kargo dağıtım ve işleme müdürlüğü sayısı (Tablo 6)

Tablo 1. 2022 Yılı İtibarıyla Posta Hizmetleri Programı'nın Bulunduğu Yerleşkeler, Merkeze Uzaklık, Zorunlu Staj Süresi ve Yerleşkede Bulunan Posta-Kargo Dağıtım Müdürlüğü Sayısı

Üniversite	Programın Bulunduğu Yerleşke	Merkeze Uzaklık (Km)	Zorunlu Staj Süresi (İş günü)	Posta-Kargo Dağıtım Müdürlüğü Sayısı
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Merkez	-	20	0
Amasya Üniversitesi	Taşova	51	Yok	0
Ardahan Üniversitesi	Göle	45	30	0
Atatürk Üniversitesi	Horasan	85	+15	1
Bayburt Üniversitesi	Merkez	-	30	0
Bitlis Eren Üniversitesi	Adilcevaz	91	-	0
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Gerede	53	30-60	0
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Ağlasun	32	30	0
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Refahiye	76	20	0
Giresun Üniversitesi	Tirebolu	43	Var	0
Gümüşhane Üniversitesi	Köse	45	30-60	0
Hakkâri Üniversitesi	Yüksekova	77	Var	0
Iğdır Üniversitesi	Tuzluca	39	Yaz Dönemi	0
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Sütçüler	100	-	0
Kafkas Üniversitesi	Merkez	-	-	0
Kayseri Üniversitesi	Bünyan	46	-	2
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Altıntaş	47	+30	1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Alaçam	87	-	1
Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Uzaktan Öğretim)	Alaçam	-	-	-
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi (N.Ö.)	Merkez	-	-	0
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi (İ.Ö.)	Merkez	-	-	0
Siirt Üniversitesi	Kurtalan	33	30	0
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Koyulhisar	166	-	0
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Almus	33	20	0
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	Devrek	55	30	1

Kaynak: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, 2022; Almus MYO, 2022; Amasya Üniversitesi, 2022; Başarı Sıralaması, 2022; Bayburt SBMY, 2022; Bolu İzzet Baysal Üniversitesi, 2022; Devrek MYO, 2022; Gümüşhane Üniversitesi, 2022; Hakkâri Üniversitesi, 2022; KGM, 2022; MAKÜ Ağlasun MYO, 2022; Nihat Delibalta Göle MYO, 2022; PTT, 2022; Refahiye MYO, 2022; Siirt Üniversitesi, 2022; Tirebolu Mehmet Bayrak MYO, 2022; Tuzluca MYO, 2022

Tablo 1’deki verilere göre Posta Hizmetleri Programı’nın aktif olduğu üniversite sayısının 23 olduğu; mevcut programlardan 4’ünün il merkezlerinde, kalan 19’unun ise ilçelerdeki meslek yüksekokullarında açıldığı anlaşılmaktadır. Yerleşke ve merkeze uzaklık verileri birlikte değerlendirildiğinde, en uzak mesafedeki programın 166 km, en yakın yerleşkenin 32 km, il/ilçe arasındaki ortalama mesafenin ise 60 km olduğu görülmektedir. Staj süresinin 15-90 iş günü aralığında değiştiği, 1 programda staj muafiyeti uygulandığı, 1 programda staj süresinin yaz dönemini kapsadığı, 2 programda ise zorunlu staj süresinin ilgili meslek yüksekokullarının tasarrufunda olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca mevcut 23 ilden sadece 5’inde posta-kargo dağıtım müdürlüğünün bulunduğu ve en yakın mesafedeki yerleşkenin merkeze 46 km’lik mesafede olduğu görülmektedir.

Tablo 2. 2022 Yılı İtibarıyla Posta Hizmetleri Programı’na Ait Öğrenci Kontenjanları, Yerleşen Öğrenci Sayısı ve Öğretim Elemanı İstatistikleri

Üniversite	Meslek Yüksekokulu	Öğrenci Kontenjanı	Yerleşen Öğrenci Sayısı	Öğretim Elemanı Sayısı
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi	Meslek Yüksekokulu	60	60	3
Amasya Üniversitesi	Taşova Yüksel Akın Meslek Yüksekokulu	60	60	3
Ardahan Üniversitesi	Nihat Delibalta Göle Meslek Yüksekokulu	20	20	2
Atatürk Üniversitesi	Horasan Meslek Yüksekokulu	60	60	-
Bayburt Üniversitesi	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	40	40	3
Bitlis Eren Üniversitesi	Adilcevaz Meslek Yüksekokulu	45	45	2
Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi	Gerede Meslek Yüksekokulu	80	80	2
Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi	Ağlasun Meslek Yüksekokulu	60	60	3
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	Refahiye Meslek Yüksekokulu	80	80	2
Giresun Üniversitesi	Tirebolu Mehmet Bayrak Meslek Yüksekokulu	40	40	3
Gümüşhane Üniversitesi	İrfan Can Köse Meslek Yüksekokulu	50	50	4
Hakkâri Üniversitesi	Yüksekova Meslek Yüksekokulu	35	35	4
Iğdır Üniversitesi	Tuzluca Meslek Yüksekokulu	30	30	2
Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi	Sütçüler Prof. Dr. Hasan Gürbüz Meslek Yüksekokulu	30	30	3
Kafkas Üniversitesi	Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu	50	50	2
Kayseri Üniversitesi	Bünyan Meslek Yüksekokulu	30	30	3
Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	Altıntaş Meslek Yüksekokulu	50	50	3
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	Alaçam Meslek Yüksekokulu	60	60	3

Ondokuz Mayıs Üniversitesi (Uzaktan Öğretim)	Alaçam Meslek Yüksekokulu	80	80	
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	Osmaniye Meslek Yüksekokulu	60	40	3
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi (İkinci Öğretim)	Osmaniye Meslek Yüksekokulu	40	40	
Siirt Üniversitesi	Kurtalan Meslek Yüksekokulu	60	60	1
Sivas Cumhuriyet Üniversitesi	Koyulhisar Meslek Yüksekokulu	45	45	2
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi	Almus Meslek Yüksekokulu	50	50	3
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi	Devrek Meslek Yüksekokulu	50	50	3
Toplam		1.245	1.245	59

Kaynak: (YBYS, 2022)

Tablo 2’de verilen bilgilere göre 2022-2023 Eğitim-Öğretim Dönemi itibarıyla belirlenen kontenjanların tamamının tercih edildiği ve doluluk oranının %100 olduğu, bunun yanı sıra öğretim elemanı sayısında ciddi düzeyde farklılıklar bulunduğu, ancak genel olarak asgari 3 öğretim elemanı şartına riayet edildiği söylenebilir. Buna göre 2 meslek yüksekokulunda asgari sınırın üzerinde öğretim elemanı bulundurulduğu, 12 meslek yüksekokulunda asgari 3 öğretim elemanı şartına riayet edildiği, 7 meslek yüksekokulunda öğretim elemanı sayısının 2 olduğu, 1 meslek yüksekokulunda sayının 1’e düştüğü, 1 meslek yüksekokulunda ise herhangi bir veriye erişilemediği görülmektedir.

Tablo 3. 2021 Yılı İtibarıyla PTT AŞ’nin Toplam İnsan Kaynağı

Statü	Norm Kadro/Pozisyon	İnsan Kaynağı
657	399 sayılı KHK eki I sayılı cetvele tabi kadrolu personel	30
	399 sayılı KHK eki II sayılı cetvele tabi sözleşmeli personel	11.820
İHS	6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu’na tabi olan ve idari hizmet sözleşmesi ile istihdam edilen personel	23.347
Daimî İşçi	4857 sayılı İş Kanunu’na tabi sürekli işçi	100
Firma	Taşeron firma çalışanı	17.133
İştirakler	Anadolum Destek Lojistik Hizmetleri Sanayi ve Ticaret AŞ	4.209
	Kule Verici Tesisleri İşletim ve Teknolojileri AŞ	54
	PAL Exspress Limited	-
	PTT Bilgi Teknolojileri AŞ	92
	PTT Para Lojistik ve Özel Güvenlik Hizmetleri AŞ	4.157
	Pttem Teknoloji ve Elektronik Hizmetleri AŞ	-
	Sofra Kurumsal ve Ödüllendirme Hizmetleri AŞ	-
Toplam İnsan Kaynağı		60.942

Kaynak: (Bianet, 2020; T.C. Posta Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi, 2021, s. 157-171).

Tablo 3'teki verilere göre 5 farklı statüde istihdam edilen PTT AŞ çalışanlarından 399 sayılı KHK eki I ve II sayılı cetvele tabi istihdam edilenlerin 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na, idari hizmet sözleşmesi kapsamında değerlendirilenlerin 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'na, sürekli işçi statüsünde istihdam edilen daimî işçilerin 4857 sayılı İş Kanunu'na, yüklenici firma statüsünde çalışanların firma mahiyetine, PTT AŞ uhdesindeki şirketlerde istihdam edilenlerin ise iştirak şirketi statüsüne tabi çalıştırıldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 4. PTT AŞ'nin 2008-2018 Yılları Arasındaki İşe Alım Verileri

Statü	Pozisyon/Yıllar	2008	2009	2011	2012	2013	2015	2016	2017	2018
657	Memur	107	1.454	860	627					
	Dağıtıcı	723	11	-	217					
İHS	Gişe Büro Gör.					2.332	210	715	1.113	2.625
	Postacı					1.025	626	257	637	1.623
Firma Çalışanı	Posta Ayrım ve Dağıtım Personeli	2.659	1.431	853	412	-	-	-	1.188	-
	Kargo Personeli	-	-	-	369	-	-	-	-	-

Kaynak: Memurlar.Net, 2013; Memurlar.Net, 2015; Memurlar.Net, 2017; OSYM, 2007; OSYM, 2009; OSYM, 2011; PTT AŞ Genel Müdürlüğü, 2016, s. 117

Tablo 4'teki verilere göre 2008-2012 yılları arasında, memur ve dağıtıcı pozisyonunda istihdam edilenlerin 399 sayılı KHK eki I ve II sayılı cetvele tabi olduğu, PTT AŞ'nin anonim şirket olarak yapılandırıldığı 2013 yılından sonraki süreçte alımı gerçekleştirilen gişe/büro görevlisi ve postacı pozisyonundaki işgörenlerin ise 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu'na tabi olduğu ve idari hizmet sözleşmesi ile istihdam edildiği görülmektedir. Ayrıca firma çalışanı kategorisinde posta ayırım ve dağıtım personeli ile kargo personeli biçiminde bir pozisyon planlamasının yapıldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 5. 2005-2020 Yılları Arasında PTT AŞ'de Firma Çalışanı Olarak İstihdam Edilenlerin Sayısı

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2015	2016	2017	2019	2020
İstihdam	2.948	3.201	3.128	5.787	7.218	7.791	8.644	9.465	12.905	13.597	14.785	16.430	17.133

Kaynak: Bianet, 2020; Birlik Haber-Sen, 2017, s. 19; Medya Ege, 2021; PTT AŞ Genel Müdürlüğü, 2016, s. 109; Ticaret Gazetesi, 2019

Tablo 5'teki verilere göre firma çalışanı sayısının periyodik olarak artış eğiliminde olduğu, 2020'de ise ilk yıla oranla yaklaşık 6 kat artış gösterdiği anlaşılmaktadır.

Tablo 6. 2022 Yılı İtibarıyla İl Bazında Posta-Kargo Dağıtım ve İşleme Müdürlüğü Sayısı

İller	Posta Dağıtım Müdürlüğü Sayısı	Kargo Dağıtım Müdürlüğü Sayısı	Posta-Kargo Dağıtım ve Toplama Müdürlüğü Sayısı	Posta-Kargo İşleme ve Dağıtım Müdürlüğü Sayısı
Adana	2	-	-	1
Adıyaman	-	-	1	-
Afyonkarahisar	-	-	-	1
Ankara	8	2	-	2
Antalya	2	1	-	1
Aydın	-	-	1	-
Balıkesir	-	-	1	-
Batman	-	-	1	-
Bursa	3	1	-	1
Çorum	-	-	1	-
Denizli	1	-	-	1
Diyarbakır	-	-	-	1
Elazığ	-	-	1	-
Erzurum	-	-	-	1
Eskişehir	1	1	-	1
Gaziantep	3	-	-	1
Hatay	-	-	1	-
İstanbul (Anadolu Yakası)	13	3	-	1
İstanbul (Avrupa Yakası)	18	6	2	3
İzmir	7	1	-	2
Kahramanmaraş	-	-	1	-
Kayseri	-	-	1	1
Kocaeli	3	-	-	1
Konya	3	-	-	1
Kütahya	-	1	-	-
Malatya	-	-	-	1
Manisa	-	-	1	-
Mersin	2	-	1	-
Muğla	-	-	1	-
Ordu	-	-	1	-
Sakarya	1	-	-	1
Samsun	-	-	-	1
Şanlıurfa	-	-	1	1
Sivas	-	-	-	1
Tekirdağ	-	-	2	-
Trabzon	-	-	-	1
Van	-	-	-	1
Zonguldak	-	-	1	-
Toplam	67	16	19	27

Kaynak: PTT, 202

Tablo 6’da 4 farklı dağıtım grubu üzerinden gerçekleşen çıkarıma göre en yaygın dağıtım ağının posta dağıtım müdürlüğü olduğu anlaşılmaktadır. Toplam 67 olan işyerinden yaklaşık $\frac{3}{4}$ ’ünün üç büyük ilde, kalan $\frac{1}{4}$ ’ünün ise diğer illerde bulunduğu görülmektedir. Kargo dağıtım müdürlüğünde de benzer bir dağılımın söz konusu olduğu, toplam işyeri sayısının $\frac{3}{4}$ ’ünün iki büyük ilde, $\frac{1}{4}$ ’ünün ise diğer illerde olduğu anlaşılmaktadır. Posta-kargo dağıtım ve toplama faaliyetlerinin müşterek yürütüldüğü müdürlük sayısının nispeten dengeli dağıldığı, posta-kargo dağıtım ve işleme müdürlüğü işyeri sayısının $\frac{1}{3}$ ’ünün üç büyük ilde, kalan $\frac{2}{3}$ ’ünün ise diğer illerde bulunduğu görülmektedir. Farklı dağıtım gruplarına ait işyerlerinden en az birinin aynı anda yalnızca İstanbul’da bulunduğu da ayrıca belirtilmesi gerekmektedir.

Buna göre araştırma bulguları dikkate alındığında; kontenjanların doluluğu, yerleşke seçimi ve öğretim elemanı sayısına ilişkin bulguların doğrudan eğitim-öğretim süreci üzerinde belirleyici olduğu; PTT AŞ’nin istihdam politikası, insan kaynakları ve işyeri sayısına ilişkin bulguların ise mezuniyet ve iş yaşamı süreci üzerinde belirleyici olduğu çıkarımında bulunulmaktadır.

7. TARTIŞMA VE SONUÇ

Meslek yüksekokullarının öncelikli hedeflerinden biri de mesleki eğitimin kalitesini yükseltmek ve öğrenciye pratik kazanacağı bir çalışma ortamı sunmaktır (Kobi-Efor, 2018). Bu tanıma göre öğrencilerin, edindikleri kazanımları pratiğe dönüştürecekleri yerler ya staj yaptıkları iş yerleri ya da doğrudan işyeri uygulamasına dâhil oldukları çalışma alanlarıdır. Ulaştırma Hizmetleri Bölümü çatısı altında kurulan Posta Hizmetleri Programı, genellikle ilçe meslek yüksekokullarının ağırlıklı bulunduğu yerlerde açılmaktadır. İl merkezlerinden görece uzak mesafelerde bulunan ilçe meslek yüksekokulları, hem staj ve işyeri uygulaması gerektiren programlardaki akışı zafiyete uğratmakta hem de bir öğrencinin herhangi bir pratik kazanmadan hazırladığı staj dosyasıyla mezun olmasına olanak tanımaktadır. Çünkü bazı il/ilçe merkezlerinde faaliyet gösteren PTT müdürlükleri, posta-kargo ile alakalı iş ve işlemleri bankacılık uygulamalarıyla birlikte müşterek yürütmektedir. Kısıtlı kullanım alanı bulunan ve ortalama işgören sayısı 7 ila 12 arasında değişkenlik gösteren bu işyerlerindeki posta-kargo ile alakalı iş ve işlemler toplam iş hacminin ancak yarısını oluşturmaktadır. Dolayısıyla bir eğitim-öğretim dönemindeki öğrenci sayısı 20 ila 80 arasında değişkenlik gösteren bir yükseköğretim programına, herhangi bir il/ilçe PTT müdürlüğünün kurumsal olarak karşılık vermesi mümkün değildir. Bu nedenle bundan sonraki süreçte açılması planlanan programların, posta-kargo dağıtım müdürlüklerine yakın ve erişilebilir bir konumda olmasına dikkat edilmelidir. Doğal bir atölye işlevi gören posta-kargo dağıtım müdürlükleri, gerek insan kaynağı gerekse teknik donanımıyla aynı anda, programa kayıtlı bütün öğrencilere eş zamanlı staj yapma imkânı sunacak kapasiteye sahiptir.

2022-2023 Eğitim-Öğretim Dönemi’nden önceki süreçte, Posta Hizmetleri Programı’na ait öğrenci kontenjanlarının önemli bir kısmının âtil kaldığı, hatta kayıt yaptırmama, devamsızlık ve kayıt dondurma gibi nedenlerle, birçok programın kapanma noktasına geldiği bilinmektedir. Ancak önlisans ve lisans programlarını tercihte uygulanan baraj puanlarının kaldırılmasıyla birlikte, istenilen doluluk hedeflerine ulaşıldığını da ayrıca belirtmek gerekmektedir. Buna göre programı tercih eden aday sayısındaki azalışın son bulmasıyla birlikte artık eğitimin niteliği konusu sorgulanır hale gelmiştir. Bu doğrultuda yapılması gereken, öncelikle öğretim elemanı sayısındaki noksanlığı gidermek ve eğitimin kalitesini arttırmaya çalışmaktır. Çünkü öğretim elamanlarının ders yükü haricinde idari görev, staj danışmanlığı ve bilimsel yayın yapma gibi ekstra birtakım yükümlülüklerinin olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla üniversite yönetimlerinden beklenen, kontenjanlardaki doluluk ile asgari norm kadro sayısındaki noksanlığı göz önünde bulundurmaları ve akademisyen başına düşen öğrenci sayısını ideal düzeyde tutacak öngörülerde bulunmalarıdır.

Farklı birçok statüde istihdam sağlayan PTT AŞ, ihtiyaç duyduğu insan kaynağını yüklenici firmalar, iştirakler vasıtasıyla ve idari hizmet sözleşmesi hükümlerine göre temin etmektedir. Temizlik görevlisi haricindeki firma çalışanlarının tamamı ile idari hizmet sözleşmesi hükümlerine tabi çalışanların yarısına yakını, posta-kargo çalışanı olarak istihdam edilmektedir. 2013 yılı sonrasında PTT AŞ’de işe alımı gerçekleşen posta çalışanlarının tamamı, idari hizmet sözleşmesi ile istihdam edilmekte olup önceden belirlenen görev şartlarını (mezuniyet, yaş, puan, sürücü belgesi, boy, kilo vb.) taşıyanlar arasından seçilmiştir. Bağlı alt yüklenicilere karşı sorumluluğu bulunan firma çalışanları ise asgari lise düzeyinde eğitim yeterliliğine sahip olup genellikle posta-kargo iş/işlemleriyle alakalı birimlerde görevlendirilmektedirler. Posta Hizmetleri Programı mezunlarının önemli bir kısmı yaş sınırı, askerlik engeli, işe alımlardaki düzensizlik, sürücü belgesi alamama ve boy-kilo endeksindeki tutarsızlık gibi gerekçelerle şimdilik bir sonraki işe alım programına kadar, firma çalışanı olarak istihdam edilmeyi tercih etmektedir. Doğruluğu tartışılır olan yüklenici firma uygulaması ise şimdilik Posta Hizmetleri Programı mezunları için geçici bir iş fırsatı olarak görülmektedir. Hâlihazırda son dönemlerde yayınlanan işe alım ilanlarında, firma çalışanlarına ayrıca norm kadro açılması

ise mevcut sürece ivme kazandırmış ve firmalara olan ilgiyi arttırmıştır. Kısa sürede sonuçlanan işe alım süreci ise yüklenici firma uygulamasının sağladığı en önemli kolaylık olarak kabul edilmektedir.

Posta Hizmetleri Programı bulunan yerleşkelerin hiçbirinde posta-kargo dağıtım veya işleme faaliyetini müstakil olarak yürüten bir müdürlüğe rastlanılmadığı erişilen verilerden anlaşılmaktadır. Farklı ilçelerdeki meslek yüksekokullarında öğrenimini devam ettiren öğrencilerin erişebileceği en yakın posta-kargo dağıtım müdürlüğü ise neredeyse iller arası seyahat mesafesindedir. Dolayısıyla daha çok Anadolu'da yaygın olarak açılan Posta Hizmetleri Programı'nın bundan sonraki süreçte, gelişmişlik düzeyi yüksek olan il merkezlerinde ve büyük şehirlerde yaygınlaştırılması yönünde çalışmalar başlatılmalıdır. Bu bağlamda üniversite yönetimlerine ve karar alıcı otoritelere yönelik sunulan öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Yeni açılacak program kararlarında posta-kargo dağıtım müdürlüklerine erişim faktörü göz önünde bulundurulabilir.
- İşe alım ilanlarında lojistik, uluslararası taşımacılık yönetimi, uluslararası taşımacılık ve lojistik gibi alanlar yerine, doğrudan "Posta Hizmetleri Programı'ndan mezun olma" şartı eklenebilir.
- Program için gerekli olan asgari 3 öğretim elemanı şartına riayet edilebilir.
- PTT AŞ, öngördüğü yıllık işe alım planlarını kamuoyuyla paylaşabilir.
- 399 sayılı KHK eki I ve II sayılı cetvele tabi çalışanların haricindeki diğer çalışan gruplarına, idari hizmet sözleşmesi hükümlerine tabi olarak istihdam edilme kolaylığı sağlanabilir.
- Staj veya 3+1 Uygulamalı Eğitim Modeli'nin bütün meslek yüksekokullarında zorunlu hale getirilmesi fayda sağlayabilir.
- Zorunlu staj sürecinde, öğrencilerin ulaşım, konaklama ve beslenme giderleri üniversite yönetimleri tarafından karşılanabilir.
- Posta Hizmetleri Programı mezunu olup lisans tamamlama programıyla bir üst öğrenime geçen PTT AŞ çalışanlarına unvan değişikliği sınavı açılması fayda sağlayabilir.
- Üniversitelerin kontenjan belirleme algoritmasının PTT AŞ'nin işe alım politikalarıyla uyumlu olmasına dikkat edilebilir.
- Posta-kargo dağıtım ve işleme müdürlüğü altyapısının mevcut olduğu illerdeki üniversiteler ile görüşülebilir. Posta Hizmetleri Programı'nın bu illerde açılmasına yönelik çalışmalar başlatılabilir.

Posta Hizmetleri Programı'nı odağına alan bu çalışmada konunun, literatürde detaylı bir biçimde değinilen akademi ve PTT AŞ ile ilgili kısımları ele alınmıştır. Bunun yanı sıra doğrudan veya dolaylı olarak eğitim-öğretim faaliyetleriyle alakalı olan çevrimiçi eğitim uygulamaları, barınma olanakları, sosyal yaşam alanları, dönemlik ders sayısı, üniversitelerarası müfredat farklılıkları, ders kitabı niteliğindeki eser sayısının yetersizliği ve posta hizmetleri mevzuatı dışında derslerle ilgili yeterince kaynak bulunamaması konuları ise çalışmanın sınırlı kalmış yönünü oluşturmaktadır. Posta Hizmetleri Programı'nın hem akademik hem de kurumsal boyutunu teorik açıdan irdeleyen bu araştırmanın, üniversiteler ile PTT AŞ arasındaki koordinasyonu arttırarak, üniversite yönetimlerine ve karar alıcı otoritelere yeni fikirler sunacağı ve bundan sonraki süreçte açılması planlanan program kararlarına uygulanabilir katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

ÇATIŞMA BEYANI

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi. (2022). Staj işlemleri. <https://www.agri.edu.tr/detail.aspx?id=5129&bid=263&tid=8> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Almus MYO. (2022). Staj. <https://almusmyo.gop.edu.tr/Icerik.aspx?d=tr-TR&mk=32949&m=staj> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Amasya Üniversitesi. (2022). Posta Hizmetleri Programı bilgileri. <https://obs.amasya.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=82&curSunit=875> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Aycil, S. (2022). PTT'nin eğitim alanındaki faaliyetleri ve Posta Hizmetleri Programı üzerine bir değerlendirme. *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 25-33. doi: 10.46236/jvosst.1072789

Bahadır, F., Tuncer, M., Akmençe, A. E., Dikmen, M. & Şimşek, M. (2018). Ders akademik başarılarının mesleki programı yordama durumunun değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(61), 635-643. <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2018.2955>

Başarı Sıralaması. (2022). Posta Hizmetleri (2 yıllık) 2023 taban puanları ve başarı sıralamaları.

- <https://www.basarisiralamalari.com/posta-hizmetleri-2-yillik-2023-taban-puanlari-ve-basari-siralamalari/> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Bayburt SBMY. (2022). Mezuniyet şartları. <https://bayburt.edu.tr/tr/mezuniyet-sartlari-10> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Bianet. (2020). PTT'deki taşeron işçi sayısı 17 bin 133. <https://m.bianet.org/bianet/emek/234174-ptt-deki-taseron-isci-sayisi-17-bin-133> adresinden 6 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Birlik Haber-Sen. (2017). *Büyük PTT çalışmayı*. Ankara.
- Bolu İzzet Baysal Üniversitesi. (2022). Uygulama stajlarına ilişkin esas ve usuller. <http://gmyo.ibu.edu.tr/images/ogrenci-form/StajYonergesi.pdf> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Devrek MYO. (2022). Posta Hizmetleri Programı. <https://devrek.beun.edu.tr/programlar/posta-hizmetleri.html> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Gümüşhane Üniversitesi. (2022). Meslek yüksekokulları staj yönergesi. <https://kosemyo.gumushane.edu.tr/media/uploads/kosemyo/files/staj-yonergesi.pdf> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Hakkâri Üniversitesi. (2022). Posta Hizmetleri Programı bilgileri. <https://obs.hakkari.edu.tr/oibs/bologna/index.aspx?lang=tr&curOp=showPac&curUnit=6&curSunit=40> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi. (2019). 3+1 modeli ile işyeri eğitimi uygulaması. <https://meyok.isparta.edu.tr/assets/uploads/sites/446/files/brosur-23072019.pdf> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- KGM. (2022). Mesafe sorgulama. <https://www.kgm.gov.tr/Sayfalar/KGM/SiteTr/Uzakliklar/ilcedenIlceyeMesafe.aspx> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Kobi-efor. (2018). Meslek yüksekokulları 4.0'dan 5.0'a beşeri köprü. <https://www.kobi-efor.com.tr/dosya/meslek-yuksekokullari-40dan-50a-beseri-kopru-h7530.html> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Konya, Ö. S. & Güngör, Ö. S. (2015). Meslek Yüksekokullarından Mezun Olan Öğrencilerin İstihdam Sorunları. *Paradoks Ekonomi Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 11(1), 427-440.
- MAKÜ Ağlasun MYO. (2022). Ulaştırma Hizmetleri Bölümü. <https://aglasunmyo.mehmetakif.edu.tr/icerik/1211/527/ulastirma-hizmetleri-boeluemue> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Medya Ege. (2021, Mart 9). Karayolları, PTT ve TCDD'de binlerce taşeron çalışan var. <https://www.medyaege.com.tr/karayollari-ptt-ve-tcddde-binlerce-taseron-calisan-var-165413h.htm> adresinden 6 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Memurlar.Net. (2013). PTT sözleşmeli personel alım ilanı. <https://ilan.memurlar.net/ilan/25669/ptt-sozlesmeli-personel-alim-ilani.html> adresinden 6 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Memurlar.Net. (2015). PTT personel alım ilanı. <https://www.memurlar.net/haber/527371/ptt-personel-alim-ilani-yayimlandi.html> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Memurlar.Net. (2017). PTT 1750 sözleşmeli personel alım ilanı. <https://ilan.memurlar.net/ilan/38501/ptt-1750-sozlesmeli-personel-alim-ilani.html> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Nihat Delibalta Göle MYO. (2022). Ön lisans öğretimi staj yönergesi. <https://ardahan.edu.tr/dosyalar/duyuru/Nihat%20Delibalta%20G%C3%B6le%20MYO%20Staj%20Y%C3%B6nergesi%20.pdf> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Olcay, A., Yıldırım, İ. & Sürme, M. (2015). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Staj Eğitimi Hakkında Görüşleri: Gaziantep İli Örneği. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5(3), 324-334. doi: 10.5961/jhes.2015.134
- OSYM. (2007). KPSS: Kamu Personeli Seçme Sınavı. <https://www.osym.gov.tr/TR,3287/kpss-20071-tercih-kilavuzu.html> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- OSYM. (2009). KPSS: Kamu Personeli Seçme Sınavı. <https://www.osym.gov.tr/TR,3182/kpss-20093-bazi-kamu-kurum-ve-kuruluslarinin-kadro-ve-pozisyonlarına-yerlestirme-tercih-kilavuzu.html> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- OSYM. (2011). KPSS: Kamu Personeli Seçme Sınavı. <https://www.osym.gov.tr/TR,3039/kpss-20111-bazi-kamu-kurum-ve-kuruluslarinin-kadro-ve-pozisyonlarına-yerlestirme-tercih-kilavuzu-20062011.html> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- Özkan, T. & Alan, B. (2022). Meslek Yüksekokullarında 3+1 Eğitim Modeli Kapsamında İş Yeri Uygulaması ve Öğrenci Kazanımları. *Yükseköğretim Dergisi*, 12(1), 153-167. doi: 10.2399/yod.21.633795
- PTT. (2018). *Duyurular Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi* 2018/1 personel alım ilanı. <https://www.ptt.gov.tr/Sayfalar/Kurumsal/DuyuruDetay.aspx?DetayId=12> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.
- PTT. (2022). *En yakın PTT*. <https://enyakinptt.ptt.gov.tr/Enyakinptt/> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde

alınmıştır.

PTT AŞ Genel Müdürlüğü. (2016). *2016 Yılı Bilanço ve Faaliyet Raporu*. Ankara.

PTT Genel Müdürlüğü. (2009). *PTT Faaliyet Raporu: 2009*. Ankara.

PTT Genel Müdürlüğü. (2012). *2012 Yılı Bilanço ve Faaliyet Raporu*. Ankara.

Refahiye MYO. (2022). Staj işlemleri. <https://refahiyemyo.ebyu.edu.tr/staj-islemleri/> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Resmi Gazete (2023, Ocak, 1). Devlet Yükseköğretim Kurumlarında Öğretim Elemanı Norm Kadrolarının Belirlenmesine ve Kullanılmasına İlişkin Yönetmelik (Sayı: 32074). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/03/20220303-1.htm> adresinden 7 Haziran 2023 tarihinde alınmıştır.

Siirt Üniversitesi. (2022). Mezuniyet koşulları. <https://ulastirma.siirt.edu.tr/detay/mezuniyet-kosullari/118539086.html> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

T.C. Posta Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi. (2021). 2019-2020-2021 Yılları İşletme Bütçesi. Ankara.

Ticaret Gazetesi. (2019 Aralık 2). PTT’de 16 binden fazla taşeron işçi kadro alamadı. <https://ticaretgazetesi.com.tr/pttde-16-binden-fazla-taseron-isci-kadro-alamadi> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Tirebolu Mehmet Bayrak MYO. (2022). 3+1 modeli eğitim. <http://tmyo.giresun.edu.tr/> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Tuzluca MYO. (2022). Posta hizmetleri staj ödevlendirmesi. <https://tuzlucamyo.igdir.edu.tr/duyuru/posta-hizmetleri-staj-odevlendirmesi> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Ulus, L. Tuncer, N. & Sözen, Ş. (2015). Mesleki eğitim, gelişim ve yeterlilik açısından meslek yüksekokullarının önemi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5, 168-185.

Wach, E. & Ward, R. (2013). Learning about qualitative document analysis. *Institute of Development Studies*, 13, 1-9. <https://opendocs.ids.ac.uk/opendocs/handle/20.500.12413/2989>

YBYS. (2022). Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden 4 Ekim 2022 tarihinde alınmıştır.

Yök Atlas. (2022). Posta Hizmetleri Programı bulunan üniversiteler. <https://yokatlas.yok.gov.tr/onlisans-program.php?b=30058> adresinden 7 Haziran 2023 tarihinde alınmıştır.